

THỰC HÀNH PHẢN TƯ TRONG DẠY NGOẠI NGỮ TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÂY NGUYÊN

Trần Thị Mai Hương¹, Lê Thị Hồng Vân¹, Nguyễn Thị Kim Phượng¹

Ngày nhận bài: 05/10/2022; Ngày phản biện thông qua: 21/11/2022; Ngày duyệt đăng: 24/11/2022

TÓM TẮT

Thực hành phản tư đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển chuyên môn và nghề nghiệp của giảng viên ngoại ngữ tại trường Đại học Tây Nguyên. Việc thực hành phản tư trong dạy ngoại ngữ tại trường, nếu được thực hiện tốt, sẽ có thể đảm bảo việc dạy học được cải tiến nhằm đáp ứng được yêu cầu về đào tạo của nhà trường. Vì vậy, nghiên cứu đã tiến hành điều tra thực tế thực hành phản tư trong dạy học ngoại ngữ tại trường Đại học Tây Nguyên. Dữ liệu định lượng được thu thập từ 24 giảng viên ngoại ngữ bằng bảng hỏi nhằm tìm hiểu mức độ phản tư và các công cụ phản tư được sử dụng, sau đó nghiên cứu tiến hành phỏng vấn bằng câu hỏi mở để tìm hiểu nhận thức của giảng viên về thực hành phản tư và nguyên nhân lựa chọn các công cụ phản tư. Kết quả cho thấy mức độ thực hành phản tư của giảng viên tham gia khảo sát là cao nhất ở Triết lý giảng dạy với $M=3,8929$ ($SD=0,528$) và thấp nhất ở Tư duy phản biện với $M=3,2321$ ($SD=0,676$). Mức độ thực hành phản tư thay đổi theo nhóm kinh nghiệm giảng dạy khác nhau, cụ thể nhóm N1 (≤ 10 năm) là cao nhất với $3,4722 \leq M_k \leq 4,1905$ và giảm dần ở các nhóm kinh nghiệm giảng dạy lâu năm hơn. Bên cạnh đó, công cụ phản tư phổ biến nhất được giảng viên lựa chọn là công cụ Hồ sơ giảng dạy và công cụ Thảo luận dựa vào tính hiệu quả, linh hoạt, và dễ sử dụng của công cụ.

Từ khóa: dạy ngoại ngữ, giảng dạy đại học, phản tư, phát triển chuyên môn, thực hành phản tư.

1. MỞ ĐẦU

Phản tư, hay chiêm nghiệm là một trong các quá trình đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển nghề nghiệp của giáo viên. Có thể hiểu rằng phản tư chính là việc ghi nhận, suy nghĩ, lý giải nhằm hướng đến thay đổi, cải tiến (Schon, 1983, 1987), hay là quá trình phân tích, xem xét lại và đặt câu hỏi cho những lần trải nghiệm trong bối cảnh mở rộng của vấn đề, ở đây, được hiểu trong bối cảnh dạy học - giáo dục (Dewey, 1933). Phản tư đang được thực hành ở nhiều mức độ khác nhau và có sự phân hóa tùy theo nhận thức và quan điểm và số năm kinh nghiệm của giáo viên trong quá trình thực hiện công tác giảng dạy. Theo Parker (1984) rằng kinh nghiệm giảng dạy là một biến có tác động đến thực hành phản tư của giảng viên. Cụ thể mức độ thực hành phản tư của người dạy giảm dần khi số năm kinh nghiệm giảng dạy tăng lên. Theo Farrell (2015) giáo viên được khuyến khích tham gia vào các hoạt động thực hành phản tư có thể có nhiều hiểu biết sâu sắc hơn về thực tiễn giảng dạy của học, và điều này đúng với cả lĩnh vực giảng dạy Tiếng Anh như ngôn ngữ thứ hai. Cũng theo Farrell, mô hình phản tư nên được đưa vào như một mô hình quan trọng nhằm đào tạo và phát triển đội ngũ giáo viên. Tuy nhiên tại Việt Nam, phản tư trong dạy học chưa được đưa vào chuẩn nghề nghiệp của giáo viên (Nguyễn, 2015).

Tình hình kinh tế - xã hội nhiều biến động đưa

đến những bối cảnh rất mới buộc giáo viên phải luôn nhìn nhận lại quá trình dạy học của mình như một yếu tố tất yếu để thích nghi với sự thay đổi của bối cảnh giáo dục mới. Thêm vào đó, nhu cầu của việc truyền đạt kiến thức phù hợp, có tính cập nhật cao cũng đã và đang thúc đẩy quá trình phản tư rõ nét hơn. Mirzaei và cộng sự (2014) đã dùng 02 thang đo câu hỏi mở và bảng câu hỏi phỏng vấn để xác định lỗ hổng giữa các kỹ năng tư duy phản tư mà giáo viên có và kỹ năng tư duy phản tư mà giáo viên cần, trong đó xác định, kỹ năng quan sát, giao tiếp, đánh giá, quyết định và làm việc nhóm là 05 kỹ năng tư duy phản tư cần thiết. Như vậy trên thực tế, thực tế thực hành phản tư của giáo viên và kỹ năng phản tư mà giáo viên cần đang có khoảng cách, mở ra hướng nghiên cứu cho các cơ sở để xác định các kỹ năng phản tư mà giáo viên cần bổ sung. Trong quá trình dạy học, người dạy nếu không có sự nhìn nhận lại quá trình dạy và rút kinh nghiệm thì kiến thức, kỹ năng sẽ nhanh chóng lỗi thời hoặc thậm chí sai lệch. Ngược lại trong quá trình dạy học, nếu liên tục suy nghĩ, lý giải nhằm thay đổi, cải tiến thì chất lượng dạy và học sẽ được nâng cao.

Để thực hiện tốt việc thực hành phản tư, các phương pháp và công cụ phản tư khác nhau được áp dụng và đưa lại những hiệu quả nhất định. Farrell (2018) nêu rằng mỗi phương pháp hay công cụ phản tư đều có thuận lợi và bất lợi, tùy

¹Khoa Ngoại ngữ, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Trần Thị Mai Hương; ĐT: 0935353735; Email: ttmhuong@ttn.edu.vn.